

SZAKDOLGOZAT

Nagy Renáta
tanító

Kaposvár
2023

SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Negyedik osztályos gyermekek emberábrázolásának összehasonlító elemzése

Nagy Renáta

Tanító, nappali tagozat

Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Belső konzulens: Rónai Gábor, mesteroktató

Kutatásom során két negyedikes osztály, egy falusi (Szentbalázi Körzeti Általános Iskola) és egy városi (Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium) iskola tanulóinak emberábrázolási képességeit vizsgáltam Feuer Mária szempontsora alapján.

A vizsgálat során azt az eredményt kaptam, hogy a vizsgált tanulók nem az átlagos szinten teljesítették a tesztet. A vártnál alacsonyabb fejlettségi szintnek több oka is lehet. Az első a rajzórák számának lecsökkentése. Míg a 2012-es Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő kerettantervben 130 óra a kötelező a vizuális kultúra óraszámában, addig ez a kötelező óraszám a 2020-as Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő kerettantervben már csak 102 óra (Oktatási Hivatal, online forrás). Így a diákoknak kevesebb idő áll rendelkezésre, hogy a témában elmélyedjenek. A másik ok, amiért a gyermekrajzok nem érik el a megfelelő szintet, hogy nincsenek meg a rajzoláshoz szükséges feltételek, nincs széles eszközkészletük (olló, ragasztó, különféle papírok, nyomhagyó eszközök) vagy egy olyan állandó helyük, ahova leülhetnek és elmélyülhetnek az alkotásban. Az iskolában megvannak a fizikai, tárgyi feltételek, de otthon sok családban ez nehézségeket okoz. Lehetnek anyagi akadályok, vagy a szociális körülmények nem teszik lehetővé az otthoni alkotás lehetőségét.

Összességében megfigyelhető, hogy az általam felvett tesztek eredményei több esetben is jóval alacsonyabb teljesítményt mutatnak, mint az elvárható lenne. A legnagyobb különbség a 10-11 éves korosztály átlagos ábrázolásában a fej arányosságánál látható, hiszen a felvett minták esetében mindössze a tanulók 27%-a és 29%-a rajzolta helyesen a fejet a törzshöz képest. A másik legnagyobb hiányosság az ujjak ábrázolásának hiánya a Szentbalázi Körzeti Általános Iskolában. Feuer Mária vizsgálataiban már a négy éves korosztály 43%-a rajzol ujjakat az emberábrázolás során (Feuer 2000). Ez a szentbalázi iskolában is 43%-os eredményt mutat, ahol 10 és 11 évesekkel dolgoztam. Tehát ezek a tanulók hat éves lemaradásban vannak, hiszen 10 éves korra már a gyerekek átlagos 94%-a rajzol ujjakat (Feuer 2000). Ami az átlagnál magasabb százalékot ért el, az a száj megléte. A 10 évesek teljesítményéhez képest mindkét iskolában 100%-os eredményt nyújtottak a tanulók az átlagos 98%-kal szemben (Feuer 2000).

A vizsgálatom sikeres volt, hiszen kiderült, hogy melyek azok a területek, amelyekben a városi iskola és melyek azok a területek, amelyekben a falusi kisiskola teljesíti jobban.

A kutatások és a vizsgálat során nagyon sokat tanultam, köszönhetően a szakirodalmak tanulmányozásának. A saját vizsgálatom számomra azért volt fejlesztő hatású, mert olyan tudásra tettem szert a gyermekek rajzi fejlődésével kapcsolatban, amelyet a mindennapi munkám során is alkalmazhatok. A továbbiakban szeretnék jobban elmélyülni a témában, hogy a gyerekeket a rajzaikon keresztül még inkább megismerhessem.